

Södertörns högskola | Lärarutbildning med interkulturell profil
Examensuppsats 15 hp | Utbildningsvetenskap C | Hötterminen 2009

Att ha mediebranscherfarenhet som medielärare

En kvalitativ studie av fem medielärares uppfattningar om sin
kompetens

Av: Elin Eklund
Handledare: Jan-Olof Gullö

södertörns
högskola
SÖDERTÖRN UNIVERSITY

Sammanfattning/Abstract

This paper describes how media teachers with media industry experience, perceive and describe their skills in their profession as teachers. I have interviewed five competent media teachers, with media industry experience and one competent teacher, who have not the media industry experience to get a contrasting picture. The aim was to look at the similarities and differences in how they perceive their skills and how this affects the form and content of teaching. From an educational scientific perspective, I have based on Vygotskij educational philosophical thoughts on socio-cultural learning and proximal development zones when I have analyzed my empirical material. The main conclusions were that media teachers with media industry experience felt that they have their strongest skills from their experience from the media industry and that they think this is almost a necessity to be a competent media teacher. It turns out that all media teachers who participated in the study had similar thoughts about the competence required for media teachers in high school. The media teacher who had not the media industry experience, perceive herself as competent in her role as a teacher even if she may have had to study a little extra to supplement the media technology skills, something that teachers with industry experience have already from their experiences.

Nyckelord: media teacher skills, media literacy, socio-cultural learning, proximal development Zone, Vygotskij

Innehållsförteckning

1	Inledning och bakgrund	1
1.1	Problemformulering och syfte	2
1.2	Viktiga begrepp	3
1.3	Tidigare forskning på området.....	6
1.4	Utbildningsfilosofisk utgångspunkt	8
2	Metod och material	10
2.1	Kvalitativ forskningsintervju	10
2.2	Kunskapskritisk analysmetod	11
2.3	Metodkritik och urval	11
2.4	Informanterna	12
2.4.1	Adam.....	12
2.4.2	Berit.....	12
2.4.3	Caroline.....	13
2.4.4	David	13
2.4.5	Eva	14
3	Analys och resultatredovisning	15
3.1	Kompetens	15
3.1.1	Sammanfattning av lärarnas uppfattningar om kompetens	20
3.2	Undervisningen.....	20
3.2.1	Sammanfattning av lärarnas tankar kring undervisning	26
3.3	Egen utbildning.....	27
3.3.1	Sammanfattning av lärarnas uppfattningar om den egna utbildningen	28
3.4	Eva.....	29
3.4.1	Kompetens	29
3.4.2	Sammanfattning av Evas uppfattning om sin kompetens.....	30
3.4.3	Undervisningen	31
3.4.4	Sammanfattning av Evas uppfattningar kring sin undervisning	33

3.4.5	Den egna utbildningen	33
3.4.6	Sammanfattning av Evas uppfattning om sin egen utbildning	35
4	Sammanfattande analys och diskussion	36
4.1	Förslag på vidare forskning	39
4.1.1	Slutord.....	39
	Källor: tryckta och elektroniska	41
	Bilagor: Intervjufrågor	44

1 Inledning och bakgrund

Lärare är ett yrke som kräver många olika kompetenser. Didaktisk kompetens, ledarkompetens och ämneskompetens är ett exempel på de delar som en lärare bör ha (Stensmo 2000, s. 9). När det gäller ämneskompetensen så bör läraren hela tiden vara uppdaterad, att vara lärare innebär ett livslångt lärande. Skolan ska även sträva efter att ha en verklighetsanknytning, det vill säga att läraren och den undervisning som denne bedriver ska ha kontakt med den yttre verkligheten utanför skolan. Eftersom skolans verklighet är en annan, som kan liknas en virtuell verklighet, så är det viktigt att läraren har denna anknytning. Detta kan styrkas genom att läsa läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf94) där det bland annat står under paragraf 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv, Mål att sträva mot:

Skolan ska sträva mot att varje elev får kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till utbildning, praktik m.m. i Sverige och i andra länder, och är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling förändringar i samhälls- och yrkesliv och ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket. (Lpf94)

Som student på lärarutbildningen med inriktning ”medier och lärande” har jag fått en utbildning som har gett mig redskapen att i framtiden undervisa om medier, med medier och för medier. Jag ska efter denna utbildning ha fått de tekniska och teoretiska kunskaper som krävs för att kunna undervisa på gymnasiet. Den kunskap jag har från min utbildning har delvis varit praktisk då jag har lärt mig vissa tekniska färdigheter men den har till största delen bestått av teoretiska litteraturstudier. Däremot har jag inte praktiserat i mediebranschen, till exempel på en tv-station, radiostation, tidning etc. Det intressanta är då hur min verklighetsanknytning till mitt ämne ser ut.

Det finns lärare som undervisar på mediegymsasier eller andra medieutbildningar som själva arbetat inom mediebranschen på olika sätt. Till exempel om man har arbetat som fotograf kan

man i efterhand läsa in pedagogik och börja undervisa i foto på gymnasiet. Det intressanta i detta och det som väcker frågor är om dessa lärare med branscherfarenhet anser att de har ett försprång på något sätt i jämförelse med lärare som endast gått lärarutbildningen med medier som inriktning, och vad säger då dessa? Vad har respektive för styrkor och svagheter/brister? Detta är intressant eftersom det påverkar sådana saker som anställningsbarheten hos den nyutexaminerade läraren. Prioriterar arbetsgivaren en lärare med branschvana före en som inte har det? Vilka kvalitéer prioriteras? Och vad har det i sin tur för konsekvenser för undervisningens form och innehåll?

1.1 Problemformulering och syfte

Under min tid som student på lärarutbildningen har jag stött på en oro bland mina studiekamrater som bygger på en osäkerhet om den kompetensen man har kommer att vara tillräcklig för att i framtiden arbeta som medielärare. Jag har därför en föreställning om att de lärare som besitter en mediebranscherfarenhet av något slag har ett försprång i sin yrkesroll och sin ämneskompetens då de har en erfarenhetsbaserad verklighetsanknytning till sitt ämne.

Syftet med det här examensarbetet är att undersöka hur lärare med mediebranscherfarenhet kan uppleva sin kompetens och hur de använder sig av sin mediebranscherfarenhet i sin roll som lärare. Jag har valt att intervjua fyra behöriga medielärare med olika former av mediebranscherfarenhet som alla arbetar på ett yrkesförberedande medieprogram på gymnasiet. För att få en kontrasterande uppfattning av hur behöriga medielärare utan mediebranscherfarenhet kan uppleva sin kompetens har jag även valt att intervjua en behörig medielärare utan mediebranscherfarenhet som arbetar på ett studieförberedande gymnasieprogram.

Mina frågeställningar är:

- Hur upplever de behöriga lärarna med mediebranscherfarenhet sin kompetens?
- Hur använder de sig av sin mediebranscherfarenhet i läraryrket?
- På vilket sätt påverkar mediebranscherfarenheten undervisningens form och innehåll?
- Hur kan viktiga kompetensskillnader beskrivas mellan lärare med respektive utan mediebranscherfarenhet?

För att närma mig dessa frågor ur ett utbildningsvetenskapligt perspektiv så har jag valt att utgå från Vygotskijs utbildningsfilosofiska idéer om sociokulturellt lärande och proximala utvecklingszoner när jag analyserar mitt material och söker svar på mina frågor. Detta utvecklas och beskrivs närmare längre fram.

1.2 Viktiga begrepp

Jag har avgränsat mig genom att endast intervjua lärare inom gymnasieskolan eftersom det är där medieprogrammet bedrivs och för att chansen är stor att hitta lärare som har en lärarutbildning för äldre åldrar. Jag har även valt att bara intervjua behöriga lärare men jag är medveten om att det finns andra kategorier av undervisande lärare på gymnasiet. Till exempel kan en lärare ha någon form av mediebranschfarenhet men ingen lärarutbildning. Jag har alltså riktat in mig på behöriga lärare med mediebranschfarenhet samt en behörig lärare utan mediebranschfarenhet.

För att läsarna först ska få förståelse för vad som menas med medieundervisning så har jag valt att berätta övergripande om detta. Jag går in och förklarar mer noggrant vissa begrepp som kan vara bra att känna till när man läser min text. Tittar man på kursplanen för medieprogrammet på gymnasiet så ska dess övergripande syfte vara att: ”ge grundläggande kunskaper inom området kommunikation samt till att ge en bred orientering inom hela medieområdet. Programmet syftar även till att ge en grund för ett fortsatt lärande i arbetslivet och för vidare studier” (Skolverket, 2000).

I programmets karaktär och uppbyggnad beskrivs det att eleverna kommer att arbeta med teori och praktik som går hand i hand. De ska lära sig att på olika sätt förmedla budskap och tekniken blir det pedagogiska redskapet för detta. Genom bild, text och ljud ska eleven få en förståelse för masskommunikationen via medier. Eleven ska även få arbetsplatsförlagd utbildning för att få verklighetsanknytning till området (Skolverket 2000).

Det finns en rad begrepp som rör medieundervisning på olika sätt och som kan vara på sin plats att förklaras här. Dessa är *media literacy*, *media education*, *mediapedagogik* samt *digital literacy/computer literacy*. Dessa begrepp har sammanställts och förklarats i Karin Fogelbergs rapport *media literacy - en diskussion om medieundervisning*. Jag har valt att delvis använda

mig av Fogelbergs sammanfattning som hon har gjort med hjälp av andra författares definitioner av begreppen, då den ger ett enkelt och överskådligt perspektiv.

Media literacy benämns på svenska som mediekunnighet eller kritisk mediekompetens. Fogelberg förklarar att denna kompetens innebär att man använder sig av medierna och på så sätt får en förståelse för mediernas funktion och hur de kan skapa bilder av världen. Det innebär alltså att man ska kunna använda sig av medierna, kunna kommunicera med olika teknologier samt att kunna analysera på vilket sätt medierna utgör makt och betydelse för samhället (Fogelberg 2005, s. 6).

Media education benämns som medieundervisning på svenska. Begreppet berör själva undervisningen om medier, alltså form och innehåll (Fogelberg 2005, s. 6). Här kan det vara lämpligt att nämna de olika aspekterna för medieundervisning. Klas Viklund från Svenska filminstitutet har skrivit om de olika aspekterna för medieundervisning i diskussionsunderlaget Agenda M. Han beskriver att medieundervisning kan vara *med*, *om* och *för* medierna (Viklund 2003). Att undervisa *med* medier handlar om att använda olika medier som läromedel i undervisningssituationer. Det som ligger i fokus för att undervisa *om* medier är mediehistoria, mediernas villkor, roll och innehåll. Att undervisa *om* medier handlar om att se medierna i sig som ett kunskapsområde. När man undervisar *för* medier så utbildas elever som på olika sätt ska arbeta inom mediebranschen (Viklund 2003).

Fogelberg använder en liknande uppdelning av medieundervisningen där den ges i form av tre inriktningar; kritisk mediekompetens, medier som gestaltsform och medier som läromedel. Dessa är tänkt att vara integrerade på gymnasiet medieprogram. Medieutbildningen i grundskolan ser däremot annorlunda ut från den på gymnasiet då dessa aspekter kan vara helt åtskilda i undervisningen. Kritisk mediekompetens brukar hamna under ämnet mediekunskap på gymnasiet. Där behandlas mediernas historia, dess roll i samhället, dess villkor och innehåll. Man ägnar sig åt kritiska analyser av mediernas texter och uttryck (Fogelberg 2005, s. 7). Medier som gestaltsform handlar om att eleverna ska lära sig att uttrycka sig och gestalta genom olika slags medier (ibid.), det kan handla om att göra en reklamfilm eller göra ett radioprogram exempelvis. I inriktningen medier som läromedel så använder man medier som ett pedagogiskt redskap för att förmedla kunskapsinnehåll från

andra ämnen (ibid.). Det kan handla om att i svenskan läsa tidningsartiklar, i samhällskunskapen titta på en film från utbildningsradion eller att läraren använder sig av en PowerPoint presentation i naturkunskapen för att förtydliga sitt budskap.

Mediepedagogik är ett begrepp som är besläktat med medieundervisningsbegreppet men kan förklaras som att skolan ger möjligheter för eleverna att få ta del av olika medier, analysera och reflektera över medierna och dess roll samt att kommunicera och gestalta genom olika medieformer (Viklund 2003, s. 7).

Digital literacy och *computer literacy* är två begrepp som innefattar hanterandet av den IT-baserade medieteknologin (Fogelberg 2005, s. 6).

Kompetens och profession är andra begrepp som bör redas ut i det här avsnittet. Kompetens förklaras enligt Norstedts svenska ordbok som att en person har tillräcklig god förmåga för en viss verksamhet (1990). Enligt Bolognaprocessens¹ föreskrifter i Dublin Descriptors kan man läsa innebörden i kompetensbegreppet: ”The word ‘competence’ is used in the descriptors in its broadest sense, allowing for gradation of abilities or skills.” Man kan även läsa definitionen om professionsbegreppet:

The word ‘professional’ is used in the descriptors in its broadest sense, relating to those attributes relevant to undertaking work or a vocation and that involves the application of some aspects of advanced learning. It is not used with regard to those specific requirements relating to regulated professions. The latter may be identified with the profile / specification. (Dublin Descriptors 2004, s. 3)

Anne-Marie Kveli skriver om professionsbegreppet i boken *Att vara lärare* (1993). Detta begrepp förknippas ofta med status och inom den akademiska traditionen används begreppet för sådana yrken där det ställs stora krav på att utövaren kan ställa självständiga bedömningar (Kveli 1993, s. 136). Exempelvis advokat och läkare kan räknas till den kategorin. Kveli menar att det är lite olika hur definitionen av begreppet profession beskrivs men att det finns

¹ Bolognaprocessen är ett samarbete mellan 46 olika europeiska länder, varav syftet är att skapa ett europeiskt område för högre utbildning för att möjliggöra studenters rörlighet mellan europeiska utbildningssystem och ute på arbetsmarknaden. (Regeringskansliet den 17 december 2009)

vissa återkommande kriterier (1993, s. 136). Man ska ha en lång akademisk utbildning vilket ska ge specialiserade yrkeskunskaper och yrket ska inte kunna utövas av personer som inte har denna utbildning (Kveli 1993, s. 136). Det ska krävas stor självständighet i arbetet och det ska förekomma stor lojalitet inom yrkesgruppen (ibid.). De personer som bryter mot de förpliktigande etiska riktlinjer som yrkesgruppen har, kommer att drabbas av straffåtgärder (ibid.). Ställs dessa krav gentemot lärares yrkesroll kan man inte säga att det är en profession. Vidare i mitt avsnitt om tidigare forskning på området har jag tittat mer på vad som är skrivet om just lärarkompetens och den professionella läraren.

Avslutningsvis vill jag även reda ut vad som menas med ämneskonstruktion. Här handlar det om hur en lärare väljer att presentera och arbeta med ett speciellt stoff, material eller moment i sin undervisning. Valet av stoff och hur det presenteras är något som lärare gör på olika sätt. Enligt Lpf94 ska man helst planera sin undervisning med eleverna, men den ger även ett ganska stort utrymme för att kunna lägga upp det som man vill. Det som är avgörande för hur en lärare konstruerar sitt ämne är sin egen erfarenhet och intressen vilket gör att det blir olika för olika lärare (Rundqvist 2008, s. 7). Enligt Anna- Lena Rostvall och Staffan Selanders bok *Design för lärande*, har det sätt att välja och presentera kunskap en stor roll för hur innehållet ter sig, formen blir alltså en del av innehållet (Rostvall och Selander 2008).

1.3 Tidigare forskning på området

För att peka på den kontext som mitt arbete hamnar i så har jag försökt hitta litteratur som berör kompetens, lärarens yrkesroll och lärarprofessionalism. Det har skrivits en del vad det gäller lärarens yrkesroll och dess innebörd. Medielärare

Läraryrket gav ut en rapport år 2004 där ett flertal forskare inom området diskuterar lärarprofessionalismen och dess innebörd. Syftet var att skapa en debatt om området bland lärare, skolledare, studenter och politiker. Författarna förhåller sig lite olika till begreppet lärarprofessionalism. Mikael Alexandersson som är en av forskarna i rapporten definierar en lärares professionalism som att ha förmågan att utveckla och ta tillvara på de kunskaper som eleverna redan har samtidigt som man ska kunna delge sina egna erfarenheter på ett sådant sätt så att teori får en verklighetsanknytning och blir mer konkret (2004, s. 21). En kompetent lärare enligt Alexandersson ska även kunna reflektera över sina egna tankar och handlingar,

kunna ta ansvar för sin egen utveckling och kompetens inom sitt område (2004, s. 21). Kompetensbegreppet förklarar han som en slags relation mellan uppgift och individ. Man kan därför inte anta att en person är kompetent i alla sammanhang eftersom kompetensen ämnar kvaliteten på relationen mellan omgivning och individ (Läraryrket 2004, s. 22).

I *Att vara lärare* (1994) av Anne-Marie Kveli reder författaren ut vad det innebär att vara lärare. Hon söker svar på frågor om vilken kompetens som krävs och hur vår bild av yrket ser ut. Fokus ligger på den pedagogiska biten av en lärares kompetens men hon poängterar att ämneskompetensen är minst lika viktigt i sammanhanget. Med exempel från verkligheten skildrar hon skolans värld med alla dess oförutsägbara händelser och reflekterar över dessa. Hon guidar även läsaren hur den pedagogiska teorin kan se ut i praktiken genom att titta på undervisning, eleven och klassen.

I boken *Pedagog i en förändrad tid – om grupphandledning och relationer i skolan* skriver Margareta Normell om det arbete som pedagogerna ägnar sig åt för att kunna ha ett professionellt förhållningssätt i sin yrkesroll (2002). I boken diskuterar hon på vilket sätt pedagogens roll har förändrats i takt med att samhället har förändrats. Hon lägger tyngdpunkten i relationens betydelse för lärandet där den enskilda pedagogen såväl som samhället har ansvar för att skapa goda relationer i skolan. Hon tar även upp hur pedagogerna kan arbeta med handledningsgrupper, där de kan få tid att diskutera och reflektera över saker som händer i skolan.

I Rapporten *Vad kan en lärare som inte du kan: lärarstudenters bilder av lärarkompetens i början och slutet av utbildningen* (Persson & Nordänger 2006), försöker dessa få en uppfattning av hur lärarstudenter tänker kring sitt kommande yrke. De ville ta reda på vilka som söker utbildningen och titta på dessa studenters uppfattningar om vad lärarkompetens innebär för dem. De ville även undersöka om och hur dessa uppfattningar förändrades under utbildningens gång. Syftet var att resultaten av studien skulle väcka frågor kring hur lärarutbildningen kan förbättras och utvecklas. Genom intervjuer och enkäter med 685 lärarstudenter så samlade författarna in sitt empiriska material. Studiens resultat angående vad lärarstudenterna tänker kring en lärares kompetenser visar att dessa känner sig osäkra på rollen som aktör i klassrummet. Att stå där framme och undervisa känns som en jobbig bit. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen tycks inte tillräcklig för att studenterna ska känna sig säkra på detta. Andra saker som studenterna oroade sig för kunde vara att inte ha

tillräckliga ämneskunskaper eller att inte ha förmågan att inspirera eleverna, men där fanns även en stark tro på att lärarutbildningen skulle ge dem en säkerhet i detta. Slutsatserna som kunde dras av författarna var bland annat att de elever som söker sig till lärarutbildningen oftast har haft positiva erfarenheter av undervisning och skola. Dessa har även en positiv inställning till lärarens kompetens. Ett annat viktigt resultat i studien är att de studenter som ska utexamineras känner att de har genomgått en personlig utveckling och fått en förändrad syn på yrkesutövandet. De har fått en självkänedom och en mer verklighetsanpassad bild av sin kompetens (Persson & Nordänger 2006)

Boken *Styrning på Villövägar* (Alexandersson 1999) handlar om hur skolans styrning har gått från en regelstyrning till en målstyrning. Med regelstyrning menas att skolan får direkta anvisningar om hur målen ska uppnås i skolan men att med målstyrning så förväntas den enskilda skolan och läraren ta ansvaret och forma vägen till att nå målen. Det har enligt Alexandersson resulterat i att det råder en viss osäkerhet vem som egentligen bär ansvaret för att målen ska uppnås. Genom detta förväntas lärarna bli reflekterande praktiker, där varje enskild lärare genom reflektion ska kunna förbättra och utveckla sitt arbete så att eleverna når målen. Detta är en kompetens som lärare förväntas ha idag och som tas för given. Alexandersson problematiserar detta krav då han försöker reda ut vad som egentligen menas med att vara en reflekterande praktiker.

1.4 Utbildningsfilosofisk utgångspunkt

I boken *Vygotskij i praktiken - bland plugghästar och fuskklappar* (Strandberg 2006) kan man läsa om Vygotskijs liv, om hans teorier och hur man kan praktisera dessa i förskola och skola. Jag har valt att utgå från Vygotskijs teorier om lärande som sociokulturell-historiskt praxis eftersom hans tankar har varit revolutionerande för såväl psykologin som skolans värld. Teorier som ett tag förbjöds i Sovjet under Stalin, men som sedan långt efter Vygotskijs egen död skulle komma tillbaka och påverka synen på lärande världen över (Strandberg 2006).

Vygotskij levde mellan 1896 och 1934 och under hans liv utvecklade han en psykologisk teori som förklarar hur psykologiska processer kan förstås (Strandberg 2006, s. 10) Med psykologiska processer menas de processer som sker när människan talar, läser, tänker, löser problem, lär sig etc. Vygotskij menade att dessa processer som sker inne i huvudet skapas

utifrån yttre aktiviteter. Dessa aktiviteter är de som sker tillsammans med andra människor, i specifika kulturella kontexter och med stöd av hjälpmedel (Strandberg 2006, s. 10). Utan dessa yttre aktiviteter så sker inget lärande och det är detta perspektiv som kallas för sociokulturellt lärande vilket blev en inflytelserik inlärningsteori och som har satt sina spår i dagens svenska skolor.

Vygotskij ifrågasatte föreställningen om att begåvning var ett inre mentalt tillstånd. Tankar om att ha saker och ting i huvudet och att vissa människor var läshuvuden och vissa inte, blev uppfattningar som varit allmänna vilket påverkade vetenskapen om lärande men även hur samhället var uppbyggt i stort (Strandberg 2009:8).

För att förstå det sociokulturella lärandet så skapade Vygotskij begreppet *proximal utvecklingszon*. Det är den zon eller det utvecklingssteg som ligger lite högre än vad eleven klarar av på egen hand. Med hjälp av en kamrat eller lärare som kan lite mer kommer zonen att utvidgas. Det får till resultat att eleven klarar av mer och kan bemästra en svårare uppgift än vad eleven hade gjort ensam (Stranberg 2009, s. 202).

Med utgångspunkt i Vygotskijs teorier om det sociokulturella lärandet, där människan lär sig genom samspel med andra människor, i olika miljöer och med olika hjälpmedel samt den proximala utvecklingszonen, så har analysen av mitt empiriska material skådats genom dessa glasögon. Medieundervisningen som bedrivs i skolan bygger även mycket på arbete i grupper. På så sätt samspelar eleverna med varandra och blir utmanade av andras kunskaper och får chansen att utvecklas. Genom att titta på hur lärarna tänker kring undervisningsformer så vill jag försöka se hur dem förhåller sig till det sociokulturella lärandet och proximala utvecklingszoner som utbildningsfilosofisk grund.

2 Metod och material

I det följande textavsnittet presenterar jag metod för datainsamling och analys. Dessutom ger jag en beskrivning av de intervjupersoner som deltog i undersökningen.

Kommentar [JOGL]: Här vore det elegant med en kort inledning om vad som händer i kapitlet. Typ något i stil med detta...

2.1 Kvalitativ forskningsintervju

Syftet med en kvalitativ forskningsmetod är att försöka förstå något komplext problem eller fenomen. Metoden innebär även att man har en annan typ av närhet med de källor som man hämtar sitt material från till skillnad från kvantitativa metoder som kännetecknas av avstånd i förhållandet till källan (Holme & Solvang 1997, s. 14) Med avstånd menas att i en kvalitativ forskningsintervju komma nära sin informant genom intervjun, medan i en kvantitativ metod kanske göra en anonym enkät vilket gör att det blir ett visst anstånd mellan forskaren och de medverkande. Kvalitativ forskningsmetod innebär även att det är forskarens tolkning av informationen som står i förgrunden. Forskaren samlar in sitt material på olika sätt och genom det söker en djupare förståelse av ett komplext problem (Holme & Solvang 1991, s. 14)

Forskningsintervjun brukar benämnas som ett professionellt samtal där det hela tiden skapas kunskap genom interaktion mellan forskaren och den intervjuade (Kvale & Brinkmann 2009, s. 18). Använder man sig av den kvalitativa forskningsmetoden så ämnar man försöka förstå omvärlden utifrån sina informanternas synvinkel. Utifrån dessa människors erfarenheter vill man forma mening och avslöja den levda omvärld som de upplever (Kvale & Brinkmann 2009, s. 17). Forskaren ska samtidigt försöka minimera styrningen av undersökningsspersonerna, dessa ska istället få chans att påverka samtalet och hur det utvecklas även om forskaren har sina tematiska ramar (Holme & Solvang 1997, s. 99).

För att skydda mina informanternas integritet har jag valt att anonymisera personernas namn. Enligt den humanistisk- samhällsvetenskapliga forskningsrådet så ska forskare inom det kvalitativa området resonera och avväga om man ska genomföra studien med tanke på individernas skydd (Starrin & Svensson, s. 171). Jag anser att min studie är genomförbar och

att mina informanter skyddas genom att jag ger dem fingerade namn och att inte skriva ut skolornas namn.

2.2 Kunskapskritisk analysmetod

För att få kunskap om en text så måste läsaren bearbeta texten och försöka se vilka kunskaper som verkligen finns där, samtidigt som man prövar och granskar den kritiskt (Hellspong 2001, s. 142-143). Jag har inspirerats och delvis använt mig av den kunskapskritiska analysmetoden vars syfte är att med kritiska ögon granska en text och försöka hitta den kunskap som den ger. Denna analysmetod lämpar sig enligt författaren bra för forskningsresultatstexter och därför har jag valt att använda mig av den. Hellspong har ett tjugotal frågor i sin bok som fungerar som verktyg för kunskapsanalysen. Jag har valt ut sex frågor som är till hjälp i min analys, här något förkortade. 1) Om texten ger värdefull kunskap och i så fall på vilket sätt? 2) Vad jag har lärt mig mest av texten – vad sade den och hur sade den det? 3) Vilka intressanta slutsatser kan jag dra av texten? 4) Ger texten värdefull kunskap och i så fall på vilket sätt? 5) Ger texten nya kunskaper? 6) Går det att sammanfatta den kunskap som texten ger?

2.3 Metodkritik och urval

Den kvalitativa forskningsintervjun innebär ett möte mellan forskare och intervjuperson vilket i sin tur skapar en sorts relation. Den som blir intervjuad skapar sig en uppfattning om forskaren och får därmed idéer om vad som förväntas av denne. Detta kan då resultera i att de svar som undersökningsspersonen ger blir annorlunda och skiljer sig ifrån vad som egentligen skulle ha sagts (Holme & Solvang 1997, s. 98).

Jag anser att den kvalitativa forskningsintervjun är den mest lämpliga att använda som metod för min studie då mitt syfte är att försöka få en förståelse för hur medielärare uppfattar sina kompetenser. Detta kräver att jag tar reda på vad dessa berörda har att säga i en fråga och jag anser att intervjuer kan ge en stor och nyanserad insikt för mina forskningsfrågor.

Mina informanter är fyra behöriga lärare med mediebranschfarenhet som alla arbetar på ett yrkesförberedande medieprogram på samma gymnasium men med olika områden. Sedan har

jag intervjuat en behörig medielärare utan mediebranschfarenhet som arbetar på ett studieförberedande medieprogram på ett annat gymnasium. Skolorna är belägna i Stockholms kranskommuner.

2.4 Informanterna

Först har jag valt att presentera alla medverkande lärare kort och efter det följer en analysdel av intervjuvaren.

2.4.1 Adam

Adam undervisar i filmjudläggning, ljudteknik och radio på det yrkesförberedande medieprogrammet. Skolan har förövrigt profilerna film/Tv, foto, ljud, grafisk medieproduktion och journalistik, samt estetiska programmet bild och form med animation. Adam har en färdig kandidat i medieteknik och en lärarutbildning för yrkeslärare, och har även läst fyrtio poäng i historia, fyrtio poäng i konstvetenskap och fyrtio poäng pedagogik. När det gäller yrkeslivet så har han arbetat i cirka tjugo år med ljudinspelningar i olika former som till exempel i långfilmer, kortfilmer och dokumentärer. Han har även varit producent och tekniker på en inspelningsstudio, arbetat med dataspelsjudläggning, varit musikproducent för Tv, arbetat med videoredigering samt digital produktion av hemsidor.

Inkörsporten till intresset för skola och lärande började redan när han gick på mellanstadiet då han fick hoppa in och vikariera för sin gitarrlärare. Senare i livet kom han bland annat att arbeta som fritidsledare och för olika studieförbund där han hela tiden hade kontakt med lärare och läraryrket. Men det var inte förrän han fick barn som han tänkte på att läsa in sin lärarutbildning för att bli behörig. Mediebranschen var en för osäker bransch ekonomiskt och innebar många resor och långa perioder borta från hemmet vilket ledde till att han ville börja arbeta i skolan.

2.4.2 Berit

Berit arbetar på skolan som lärare i grafiskt form. I grunden är hon utbildad grafisk formgivare på konstfack i Stockholm men har även läst marknadskommunikation och reklam på institutet för högre kommunikations och reklamutbildning. Efter sin utbildning arbetade

hon som originalare² och grafisk formgivare. Precis efter gymnasiet vikarierade hon på lite olika skolor men det var inte förrän senare i livet som hon kom att utbilda sig till lärare. Efter ett kortare vikariat på informationsavdelningen på lärarhögskolan blev hon arbetslös en tid. Då fick hon ett erbjudande att gå en kurs i bildbehandlingsprogrammen Photoshop och Illustrator på LärData som är ett företag som ger ut kurser för vuxna. Under den tiden blev hon även tillfrågad om hon ville undervisa andra vuxna på LärData. Efter att ha provat på lärarrollen genom att undervisa på några kurser så ville hon bli behörig lärare vilket hon senare läste in. Höstterminen 2000 började hon på den skola som hon arbetar på idag.

2.4.3 Caroline

Caroline har arbetat på skolan sedan 2005 och undervisar i ljud. Innan hon blev behörig lärare arbetade hon i ungefär tio år på Sveriges Radio och Sveriges Television där hon var anställd som bland annat journalistreporter, producent och programledare. När hon arbetade på Sveriges radio så hade hon eget företag där hon skapade program till P1 och P3. Caroline har alltid haft en dragning till läraryrket, hon gillar skolmiljön och att vara med ungdomar och hjälpa dem att utvecklas. Mediebranschen upplevde hon som osäker då hon var tvungen kämpa för att få sina jobb som frilansare. Därför bestämde hon sig till slut för att testa på att jobba som lärare ett år för att se hur det var. Hon tyckte att det var roligt och efter det så började hon läsa på lärarhögskolan för att få sin behörighet.

2.4.4 David

David har arbetat på skolan i åtta år. Han är utbildad filmvetare i grunden och har en magisterexamen i filmvetenskap. Han har även läst historia, drama, litteratur och pedagogik på högskolenivå. Just nu läser han upp sin lärarbehörighet på en distansutbildning. Han har tidigare arbetat mediepedagogiskt som föreläsare om film på olika sätt, till exempel för lärare som går fortbildning som vill lära sig hur man ska tänka med filmens språk och hur man kan använda datorn i undervisningen. Han kände att läraryrket passade honom eftersom han då fick chansen att förmedla och sprida sina kunskaper vidare till andra människor.

² En originalare arbetar vanligtvis inom tryckbranschen med att komponera bilder, text, välja tryckmetod, material och form för en trycksak.

2.4.5 Eva

Eva är utbildad behörig lärare som just nu undervisar en tvåa och en trea på ett studieförberedande mediegymsnasium i webbdesign, ”desktop” som är en form av layoutkurs samt i multimedia. På högskolan har hon läst inriktning svenska och media för grundskolans senare år och gymnasiet. Hennes egen gymnasieutbildning har hon från medieprogrammet. Hennes tidigare erfarenheter av yrkeslivet är som ekonomiassistent på ett företag där hon arbetade ungefär ett år efter att hon avslutat sina studier på gymnasiet. Efter det året bestämde hon sig för att plugga vidare till lärare. Läraryrket har alltid legat varmt om hjärtat för Eva som redan i ung ålder kände att hon trivdes i skolan, tyckte om att lära sig saker och var bra på att inspirera och hjälpa andra med sina studier. Eva är den första i hennes familj som har valt att gå en högskoleutbildning. Våren 2009 tog ut hon ut sin lärarexamen och fick sin anställning på höstterminen samma år, vilket betyder att hon har arbetat tre månader på skolan. Förutom sin lärarutbildning så har hon gått sommarkurser och distanskurser för att bli säkrare på den medietekniska delen.

3 Analys och resultatredovisning

Här har jag analyserat och diskuterat de svar jag fick från mina intervjuer med lärarna. De intervjufrågor som jag använt mig av berörde lärarnas bakgrund vad gäller utbildning och tidigare karriär/yrke, uppfattning av den egna kompetensen, om form och innehåll i undervisningen, uppfattningen om läromedel, uppfattningar om den egna utbildningens värde samt förhållande till kursplaner och läroplaner. Intervjufrågorna finns som bilaga.

Jag har valt att dela upp min analys i tre områden. Den första delen handlar om hur lärarna upplever sina starka och svaga sidor i sin yrkesroll som medielärare men även hur de spekulerar och resonerar kring att ha mediebranschferarenhet. I den andra delen tittar jag på hur lärarna tänker kring sin undervisning och analyserar på vilket sätt det påverkar form och innehåll i den. I den tredje delen försöker jag tolka lärarnas svar när det gäller uppfattningen om vad lärarutbildningen har gett dem och vilken betydelse den har haft för yrkesrollen. För att kunna analysera svaren tar jag hjälp av litteratur och min utbildningsfilosofiska utgångspunkt som jag knyter an till mina resonemang. Jag har valt att referera och citera till de svar som är mest relevanta för min analys, därför redovisas inte svaren i sin helhet som löpande text. Citaten är ibland korrigerade på det sättet att jag har tagit bort något som är onödigt och om det är långa stycken så har jag skrivit ut tre punkter istället, samt att jag har valt att skriva om vissa ord som är talspråk för att få en mer förståelig och sammanhängande text. Transkribering samt ljudinspelningar av intervjuerna kan läggas fram om det efterfrågas.

3.1 Kompetens

Mitt samlade intryck från mina informanternas svar var att jag upplevde dem som ganska säkra på vilka starka sidor de hade.

Jag tycker jag är bra på att ta folk, jag är bra på att få kontakt med eleverna, jag tycker att jag är lyhörd och tycker jag att jag kan se dem så, och det är viktigt i ett klassrum att de känner sig sedda, att de inte är en i en mängd liksom. Och så tycker jag att jag har tålamod och att jag kan berätta saker pedagogiskt så att dem kan förstå vad jag menar. Och sen är jag också rätt sträng

eh, att jag liksom alltså utmanar de [...] om ingen ger dig motstånd så stannar man ju där hela tiden, men om jag ger dem motstånd, ja okej visst du får vara hur rädd du vill det är helt okej att vara rädd men du måste gör det ändå, men det är okej att vara rädd, men gör det ändå, och jag finns här och i skolan får man göra misstag, det är helt okej, det gör inget liksom [...] jag tycker jag är bra på att pusha eleverna att få dem att våga mer.(Caroline)

Mina starka sidor som lärare ja det ska du nog fråga eleverna om [...] men jag tror jag är jävligt närvarande [...] jag är i klassrummet jag är inte, jag är i klassrummet med eleverna där eleverna är liksom det [...] (Adam)

Min tolkning av dessa svar är att båda lärarna tycker att det är viktigt att man som lärare är närvarande med sina elever och att skapa goda relationer till dem, vilket Caroline och Adam anser sig ha förmågan att göra. Caroline ger även uttryck för det som Vygotskij kallade för den proximala utvecklingszonen då hon ständigt utmanar sina elever. Trots att de kanske är rädda för en uppgift så stöttar hon dem att göra den ändå för att kunna utvecklas och gå vidare i sitt lärande. Hon ger även uttryck för att vara pedagogisk som lärare och kunna förklara saker så att eleverna förstår och hänger med. Enligt Vygotskij så utvecklas eleven genom att denne tillsammans med en annan människa som har lite mer kunskap om något ämne hjälper och utmanar en (Strandberg, 2006). Att som elev kasta sig ut och göra någonting som man är rädd för, med hjälp av en lärare eller annan elev, kan resultera i att denne växer både kunskapsmässigt och som person. Det krävs mod och man känner sig stolt efteråt, självförtroendet och självkänslan växer en bit och det tolkar jag som att Caroline vill eftersträva med sina elever.

Att jag hela tiden vill förändra den kunskapen som jag lär ut, så att jag inte nöjer mig med, jag försöker hela tiden att få in nya inputs från olika sätt och lyssna på eleverna så man inte bara kör sitt race utan verkligen funderar kring och försöker utvecklas. (David)

Här ger David uttryck för sin roll som lärare som en reflekterande praktiker. Med det menas att hela tiden ska reflektera över det man gör för att kunna förbättra sin undervisning och sig själv som lärare, för att eleverna ska nå målen. Detta stämmer överens med Alexanderssons resonemang (1999) där författaren diskuterar innebörden i att vara en reflekterande praktiker som lärare. Men Alexandersson ställer sig inte helt okritisk till begreppet då han i sin text försöker reda ut vad som egentligen menas med reflektion. Begreppet får nämligen olika innebörder beroende på vilken kontext det tas upp i (Alexandersson 1999, s. 25). David använder sina elevers intressen och tankar som redskap för reflektion och för att hitta nya

vägar och förändra undervisningens form och innehåll. Jag tolkar även detta svar som att läraren har ett genuint intresse för sin uppgift. Normell (2002) talar om vikten att ha ett intresse för sin uppgift som lärare, för att kunna behålla ett professionellt förhållningssätt i sin roll som pedagog. Även Kveli (1994) betonar detta där hon skriver att en lärare aldrig borde betrakta sig själv som färdigutbildad utan att man har ett intresse för att hela tiden utvecklas (s. 135). Jag instämmer i detta resonemang då jag har en uppfattning och en erfarenhet från min egen verksamhetsförlagda utbildning att intresset är en förutsättning för att bli en bra lärare som kan inspirera och engagera eleverna.

Jag är bred som lärare i det här yrket [...] jag har ju andra åtaganden också va, jag är ju tekniker, jag ligger ju och håller på och jobba med nya verksamhetsutvecklingen här, så vi har massa saker som vi håller på med som inte ligger i kursplanen direkt [...] Bred, bredden! Alltså jag har gjort så jävla mycket va så, nu kan jag sitta och slå mig för bröstet men så är det va. (Adam)

Dels så tror jag ju att det är väldigt bra att man har jobbat med de bitarna som man undervisar i eftersom, det här är ju en yrkesförberedande utbildning även om det ju faktiskt är ganska mycket teoridelar i det också, så det kan jag ju kanske känna att jag har min styrka i mitt gamla jobb, ehm det tycker jag nog är de starkaste delarna så att säga, det tycker jag. (Berit)

Man måste känna sig lite trygg i sitt ämne, det tycker jag [...] Hos oss är det en hel del lärare som jobbar deltid hos oss och har annan verksamhet så att de fortsätter vara ute i sin andra yrkessfär hela tiden och det tror jag egentligen är jättebra om man gör det. (Berit)

Här ger lärarna uttryck för vikten av den erfarenhet från mediebranschen som de har. Jag tolkar det som en trygghet att ha dessa kunskaper. En trygghet som upplevs som viktig i rollen som lärare. Tankarna om att ha en trygg yrkesidentitet stämmer även överens med det resonemang som Normell (2002) för i sin bok. Har läraren en trygg yrkesidentitet så ger det godare förutsättningar för till exempel samarbete med andra lärare och att kunna leda eleverna i deras utveckling (Normell 2002, s. 55) Hon menar även att man som lärare inte kan uppnå ett professionellt förhållningssätt i sin lärarroll om man inte har en trygg yrkesidentitet, personlig mognad och ett intresse för sin uppgift (Normell 2002, s. 44).

Men det som är övergripande är att man ska kunna de program man undervisar i, man ska inte kunna sådär utan man ska vara bra [...] Och sen så tycker jag man ska slänga skolböckerna, en kvalité hos en bra medielärare det är att man inte använder böcker som undervisningsmaterial utan att man faktiskt använder sin egen referens, sitt eget kunnande [...] Min blandning av vad kompetent, vad heter det, vad jag tycker det är att man ska kunna så mycket så man ska kunna

vara förberedd på allt som kan inträffa, för du vet inte vad som inträffar. Man kan ha sina vad heter det lektionsplaneringar och allting men förvänta dig inte att det kommer se ut så, det är bara lägga på hyllan och okej nu får vi göra nåt annat det funkar inte. (Adam)

Adam ger uttryck för vad han anser att en lärare ska ha för kompetens. Jag tolkar hans svar som att det är den egna erfarenheten av mediebranschen som får stå som plattform för undervisningen. Att samtidigt kunna vara förberedd på att en undervisningssituation inte alltid blir som planerat och att man då måste vara förberedd och ha så pass mycket kunskap att man kan svänga om och göra om lektionen till något annat, är något som Adam anser vara en viktig förmåga. Att vara förberedd på allt som kan hända tror jag kan vara svårt som nyutexaminerad lärare men även som lärare med lång erfarenhet. Däremot kan en sorts praktisk yrkeserfarenhet komma med åren som ger redskap för att kunna hantera alla olika situationer som uppstår på ett bättre sätt. Ett lugn och en personlig mognad som hjälper en att hitta lösningarna lättare än om man är nyutexaminerad, stressad och osäker. Att ha stor erfarenhet som lärare borde ge en samling med bra undervisningsmaterial som man kan plocka fram när det behövs, men har man inte hunnit bygga upp det så kan situationen bli svårare. Normell (2002, s. 55) talar om ”tyst kunskap” som något som man får med åren. Det är kunskap som är svår att läsa sig till på högskolan men som man lär sig ute i arbetslivet. Kanske är det denna tysta kunskap som Anders försöker sätta fingret på i sitt svar.

Jag har ju kollegor då som du också kommer att intervjua som har en gedigen teoretisk undervisning och det funkar ju bra för då har man ju det upplägget i sin undervisning allt är ju inte bara praktik på dem här grejerna, historia man har massa historiska inslag massa, massa analytiska inslag och så, så det tror jag kan funka alldeles utmärkt men om man kommer till det momentet där det gäller praktiskt kunnande då kan man ju också lära sig det liksom sådär men det, ju mer man har på benen desto bättre är det ju. Jag har inte haft med en bok på fyra år på mina lektioner. (Adam)

Man kommer att lägga ned medieprogrammet i dess nuvarande form vilket innebär att det blir en, det blir inte ett medieprogram utan det blir samhällsprogram med små medieinslag och det kanske eventuellt kan bli någon form av estetisk verksamhet så att säga med medieinslag och det gör ju att kravet på yrkeskompetens kanske inte är riktigt lika stor för att ni kommer inte ha, behöva ha ett nätverk där ni kan skicka ut ungarna på APU och det, ska man ha det så kräver det nog liksom lite grand att man har yrkeserfarenhet och har tentakler ut i yrkeslivet. Det blir inte fråga en om någon sorts yrkesförberedande utan det blir mer ”prova- på- verksamhet” och det gör också att man inte riktigt på samma sätt kommer att behöva ha yrkeskompetensen. (Berit)

Här diskuterar Adam och Berit vikten av yrkeserfarenhet som medielärare. Adam ger uttryck för möjligheterna att klara sig utan mediebranschserfarenhet och att det kan innebära att som lärare ägna sig mer åt de teoretiska delarna av medieundervisningen som inte kräver så mycket praktiskt kunnande. Berit blickar framåt och diskuterar den eventuella nedläggningen av medieprogrammet. Hon menar att den förändrade varianten som det blir i framtiden inte kommer att kräva mediebranschserfarenhet av lärarna på samma sätt som nu. Men hon ger även uttryck för att den sortens utbildning inte kommer att hålla lika hög standard då det blir en sorts ”prova-på-verksamhet”. Nedan vidareutvecklar hon detta resonemang att kvalitén på medieundervisningen förmodligen skulle försämrats.

Man kan gå in i en verksamhet om det finns folk som har yrkeserfarenhet, då funkar det att jobba kompletterande sådär, för att det finns jättemånga saker man kan göra om man bara har utbildningen, såklart, men jag tror ändå att man skulle behöva vara i ett team där man har lite olika erfarenheter. Men som sagt med den här light-varianten som bli då spelar det ju ingen roll om man har yrkeserfarenhet eller inte för att det premieras inte, för vill man göra liksom någonting som inte är på riktigt då handlar det om att man bara ska ha ett hum om hur fungerar media. (Berit)

Ska man till exempel undervisa i mer teoretiska ämnen som mediekunskap och mediekommunikation då tror inte jag att det är någon större, alltså det är inge fel, det är inga problem för där handlar det om att man är så pass samhällsvetenskapligt bevandrad och kan analysera liksom samhället och kan förstå varför medier väljer att värdera den här nyheten och inte den nyheten och hur det påverkar så där tror jag det är mer att så visst det är bra om man har jobbat på en redaktion för då vet man själv hur diskussionen går i redaktionen om varför till exempel fortfarande det är mest män som intervjuas eller varför det inte är så många invandrare som syns i TV, alltså det finns ju liksom en värdering i grunden för allting. Men det tror jag kan man läsa sig till, om är man liksom nyfiken så lär man sig det där. Fast jag tror att ska man jobba rent praktiskt då är det nog bättre om man har jobbat [...] för då har man det vokabuläret med sig, man förstår varför det är viktigt med vissa saker och sådär. (Caroline)

Skillnaden är väl att man kanske följer läroplanen mer liksom att det blir mer så där att ja, de här sakerna ska vi få ut och okej, hur kan jag göra det och så söker man kanske information om det på något sätt, men om man har yrkeserfarenhet så utgår man från sin egen yrkeserfarenhet och sen så väver man in det i sina kurser tror jag. Att man kanske mer går på någon slags lust genom att skapa medan om man har både och då kan man liksom väva ihop det på något sätt tror jag. (David)

Caroline är inne på samma spår som Berit då hon anser att medielärare klarar sig utan mediebransch erfarenhet om dessa håller sig till teoretiska ämnen, svårigheterna ligger när det kommer till det praktiska och att man inte har den vokabulär som branschen medför. Berit talar även om att man kan arbeta i ett team för att få olika kompetenser och komplettera varandras kunskaper. Strandberg (2006) diskuterar lärarroller och lärarkompetens utifrån tolkningar av Vygotskijs utbildningsfilosofi. En av lärarens kompetenser bör vara just specialisten, och med det menar han att alla i arbetslaget ska ha fördjupat kunskap inom något område och att man då tillsammans får tillgång till expertis. En lärare behöver inte ha all kunskap själv (Strandberg 2006, s. 197).

Jag förstår Davids resonemang som att en lärare med yrkeserfarenhet utgår från sina erfarenheter när de skapar sina kurser, vilket antagligen påverkar kursens innehåll och form. Medielärare utan erfarenhet utgår mer från de läroplaner som finns eftersom dessa inte har sina egna erfarenheter att luta sig tillbaka på. För att se hur informanterna resonerar kring sin undervisning och vad de strävar efter att eleverna ska lära sig så ska jag vidare i nästa avsnitt titta på svaren när det gäller detta.

3.1.1 Sammanfattning av lärarnas uppfattningar om kompetens

De intervjuade lärarna lägger stor vikt vid sina egna erfarenheter från mediebranschen då det gäller att känna sig säkert i sin yrkesidentitet. Det känner sig trygga eftersom de har goda kunskaper i sina ämnen och kan luta sig tillbaka på sina egna erfarenheter. Andra starka sidor är att skapa goda relationer med sina elever, ha förmågan att kunna utmana dem, utveckla sin undervisning och sig själv och kunna hantera oförutsägbara situationer som händer i skolan. Men de talar även om en framtid där medieprogrammet kommer att förändras och få en annan form. Det spekuleras i att medielärare utan bransch erfarenhet troligtvis kommer att kunna undervisa utan problem inom den nya utbildningen eftersom det inte kommer att kräva samma kompetens som nu. Inom det yrkesförberedande medieprogrammet som dessa lärare arbetar på verkar det krävas en viss form av mediebransch erfarenhet för att kunna bli anställd.

3.2 Undervisningen

Här har jag diskuterat och tolkat de svar som jag fick när det gäller hur informanterna uttrycker att de upplever sin undervisning och vad de har för uppfattning om läromedel. Jag

vill på så sätt undersöka på vilket sätt branschfarenheten formar undervisningens form och innehåll.

Jag vill att de ska få med sig liksom att[...] en social kompetens och en yrkeskompetens liksom att dem har jobbat med många olika projekt, att de är breda och att de känner att de kan våra grundmaterial och ”Protocols” som vi har, nu pratar jag bara om ljudinstitutionen, att dem kan det bra så att de kan konkurrera på arbetsmarknaden [...] Och att hålla deadline, att fokusera och göra färdigt, att inte släppa innan de är färdiga [...] Kunna verktygen och fokuseringen. (Adam)

Dels tycker jag det är viktigt om att de får med sig kunskaper om media, att de kan göra lite saker så att säga med de programmen som vi pratar om, med de grundförutsättningarna som finns för hur saker ja, regler och sådär, hur man gör det tycker jag är bra. Men framförallt så tycker jag att de ska ha med sig en lite självtillit att jag är bra på det här och jag kan det här, jag fixar det här. (Berit)

Det ena är ju kunskaper [...] att de kan redigera, att dem kan gestalta, att de kan berätta, de kan planera sitt arbete [...] att vet hur man gör liksom sådär [...] förstår vikten att man faktiskt blir klar med saker, deadline [...] men sen också att de går ut, efter dem har haft lektioner med mig går ut och känner sig duktiga och att de går ut och känner att de har lärt sig någonting och kan bli stolta över det och bah wow [...] att de bär med sig liksom just den här tryggheten av att faktiskt att de utvecklas och lär sig, man kan säga självförtroende. (Caroline)

Här diskuterar Adam, Berit och Caroline vad de strävar efter att ge sina elever genom sin undervisning. Adam fokuserar på social kompetens och yrkeskompetens och att på så sätt förbereda dem inför framtiden. Jag tolkar det som att han vill att hans elever ska förstå att det är viktigt med ett socialt kontaktnät inom mediebranschen, eftersom det är vägen till arbete efter gymnasiet. Han vill även att de ska bli konkurrenskraftiga på arbetsmarkanden genom sin kunskap och bredd. För Vygotskij är social kompetens något som ger en grund för människans utveckling, det är mänskligt samspel som börjar redan när barnet föds som ger dess förmågor (Strandberg 2006, s. 47). I undervisningssituationer ger interaktionell aktivitet mellan läraren och eleverna rum för lärande och utveckling (Strandberg 2006).

Berit poängterar att eleverna ska ha kunskaper om media när de går ut gymnasiet, men hon strävar framförallt efter att ge eleverna självförtroende på vägen. Jag tolkar det som att hon vill stärka sina elever inför det kommande arbetslivet, kanske just för att det är en tuff bransch. Caroline lägger även hon tyngdpunkt i elevernas kunskaper om medier, men att hon

strävar också efter att stärka elevernas självförtroende i det de gör. Vidare diskuterar Adam betydelsen av att skaffa sig ett socialt kontaktnät.

Jag undervisar i det jag kan liksom, jag försöker ge mycket av mina egna erfarenheter i det [...] Jag försöker jobba under någorlunda realistiska arbetssituationer liksom alltså det är väl också mycket, vi försöker introducera tidigt i hur arbetslivet fungerar och jobba mycket över gränserna institutionsmässigt, jobbar mycket med rörlig bild ljud liksom håller på med teambuildning tidigt liksom att man behöver bygga upp ett socialt kontaktnät. (Adam)

Adam beskriver hur hans egen arbetslivserfarenhet formar hans syn och sätt att undervisa. Han försöker behålla en verklighetsanknytning till sitt ämne som enligt honom har betydelse för elevernas framtida arbetssituation där det bland annat kräver att man har ett socialt kontaktnät.

Just rörlig bild är det väl, finns det ju faktiskt inte så mycket, där utgår man mycket från den kunskap som man samlat på sig själv då så att säga och sen försöker jag [...] dels utgår jag väldigt kanske mycket från spelfilm som jag använder och analyserar med eleverna så dem ska förstå liksom det jag säger, fast dem får se visuellt, jag försöker visualisera mycket det jag berättar om så att säga och det märker jag ger ganska bra respons på dem att dem förstår bättre. (David)

David talar här om hur han använder sina yrkeserfarenheter i sin undervisning och hur han förhåller sig till läromedel. Genom att försöka visualisera det han talar om genom att låta eleverna se och analysera film, så blir det i sig hans undervisningsmaterial. Han menar att det dels inte finns så mycket läroböcker till hans ämne och att han helst använder sig av sin egen erfarna kunskap. Här ger David uttryck för att han vill ge sina elever media literacy (kritisk mediekompetens) genom att ägna sig åt filmanalys. Vidare har jag tittat på hur uppfattningen om läromedel ser ut bland de andra informanterna.

Det finns inte så mycket skrivet liksom. Det finns någon bok av någon gubbe som jag tycker är ganska dålig liksom sådär det. (Adam)

Jag har ju så att säga en klassuppsättning av respektive bok för mediekommunikation och för grafisk form, däremot så är så att med mediekommunikation så har jag gjort ett häfte, då har jag liksom gjort ett sammandrag av den här boken som jag delar ut till eleverna som dem får [...] Det är viktigt att det finns böcker här som man liksom kan kolla i och kan plocka saker ur och

kan även ibland hänvisa ungarna till att dem kikar i och sådär, det tycker jag, det behöver man ha. (Berit)

Jag använder inte så mycket litteratur, det gör jag inte, utan läromedlet är att vi lyssnar mycket på radio och då ligger det ute på nätet på Sveriges Radio eller på dem kommersiella kanalerna och då kan man ju gå ut och lyssna direkt på nätet. Eller youtube finns också mycket, det använder jag också, överhuvudtaget nätet använder jag mycket, jag har en projektor i klassrummet så att jag projicerar då så vi har en duk. Så jag använder mycket nätet då, som jag visar då exempel och så. Och sen filmer, ja samlar ju på filmer som, som har med radion och ljud, antingen att jag visar utdrag ur filmer som har fått ljudOscars tillexempel, så dem kan höra, se och höra skillnader liksom och se vad som är det bäst i världen [...] sen gör jag mycket egna läromedel alltså tillexempel så skriver jag ned saker och ger till dem, men det plockar jag från andra böcker, så jag köper mycket böcker och läser själv hela tiden och men sen så plockar ut då och gör som slags kompendier åt dem. (Caroline)

Min sammanfattande tolkning av dessa svar är att lärarna helst föredrar att skapa sina egna läromedel på olika sätt och av olika orsaker. Antingen så finns det inga bra och aktuella läromedel, eller så gör man om det som finns till något eget. Nätet verkar vara en stor källa till läromedel, som man kan använda och plocka det som är relevant för sin kurs. När jag sedan tittar på hur de olika lärarna har svarat att de undervisar verkar ett likartat mönster visa sig.

Jag brukar börja dagen med kanske en timme en och en halv timme med där det är en slags föreläsning där vi jag visar exempel, där jag fördjupar något område [...] Sen efter det får dem då tillämpa det jag har pratat om, dem får prova sig fram och testa och sen får dem jobba självständigt antingen i grupp eller själva och så finns jag och då är jag mer som en handledare under dagen, att jag går runt och hjälper dem. (Caroline)

Jag brukar oftast börja med att jag har en genomgång om något och sen får dem en uppgift som dem ska lösa under dagen eller om det är fler under en längre tid en produktionskedja liksom att dem får en ja att dem ska göra ett reportage om någonting och så ska dem då söka information om det här ämnet och sen så ska dem ta kontakt med den dem ska intervjua så bokar dem tid och sen gör dem intervjun och sen ska dem redigera det så att säga. (David)

I princip så fungerar det så att jag varje dag när vi jobbar har någon liten liten genomgång om någonting som jag vill att dem ska tänka extra på i den uppgift som dem sen jobbar med. Men sen så är det ju, större delen av dagen går ju till att man jobbar praktiskt att jag går runt och är handledare. (Berit)

Strukturmässigt är undervisningen likartad för Caroline, David och Berit. Däremot nämner David problembaserat lärande där eleverna får ett problem som de ska arbeta med och lösa under dagen. David talar även om att de arbetar längre perioder i så kallade produktionskedjor vilket jag tolkar som en viss form av projektarbete. När eleverna arbetar självständigt med en uppgift verkar lärarna fungera som handledare i arbetet. Vidare tittar jag på vad informanterna har för tankar om grupparbete.

I mediekommunikationen där är det kanske lite längre projekt än vad jag har i grafiska formen och då kan det vara lite bra att man är lite flera som hjälps åt och dessutom behöver man ju bolla idéer, hur ska vi göra det här och hur jobbar vi för den målgruppen och hur ska vi komma fram till en bra lösning. (Berit)

Jag tror inte på projekt, jag tror inte på grupparbeten [...] det har varit väldigt få grupparbeten som jag har tyckt fungerat och då kvittar det vilken utbildningsgrad man ligger på, högt som lågt [...] det finns alltid en som är bättre som får göra allting och några som smiter undan. (Adam)

Grupparbeten blir ju att det blir dem är tre och tre, så det är inga stora grupper det är för att man kan inte sitta och redigera en och en liksom utan där är det ju liksom teknikmässiga skäl därför blir det grupparbeten på så sätt [...] då försöker man ju också tänka på hur, om dem får välja själv grupp så fungerar det bra ibland och ibland dåligt och ibland så brukar dem säga att det är bättre att du väljer för att dem märker själva att dem inte klarar av det faktiskt, som dem borde egentligen. (David)

Berit upplever att det kan vara bra att låta eleverna arbeta tillsammans i grupper för att kunna bolla idéer med varandra. Jag tolkar det som ett uttryck att hon anser det viktigt för eleverna att ta del av varandras kunskaper och lära sig samarbete. I enlighet med Vygotskijs teori om det sociokulturella lärandet så lär människan genom de yttre aktiviteter som pågår (Strandberg 2006), samarbete i grupp kan vara en av dessa aktiviteter. Min tolkning av Adams svar är att han har haft dåliga erfarenheter av grupparbeten, dels att ingå i ett och att leda elevgrupparbeten. Han menar på att det är dem som kan mest som får dra hela lasset och de som kan mindre kommer undan genom att bara glida igenom och inte bidra med någonting. Strandberg (2006) talar om den problematik med grupparbete som Adam sätter fingret på. Han menar att det är viktigt att låta alla elever i ett grupparbete lära sig det sätt som en elev löst uppgiften på. Om en elev i gruppen är snabb och löser uppgiften själv först så måste denna dela med sig och lära dem andra hur han/hon gick tillväga. David resonerar kring

gruppkonstellationer och hur det kan vara problematiskt ibland. Han menar även att det finns ”teknikmässiga skäl” till varför han låter eleverna ägna sig åt grupparbeten. Min sammanfattande tolkning är att arbete inom medieämnena oftast sker i gruppform, men av olika orsaker. Det finns delade meningar om huruvida grupparbete är fruktbart för eleverna, men att det verkar bli ett naturligt inslag i undervisningen ändå.

Vidare har jag undersökt hur lärarna förhåller sig till läroplanerna och kursplanerna för att få en uppfattning hur det påverkar undervisningens innehåll.

Jag håller mig fritt till dem. Alltså jag tycker att de läroplanerna, först jag såg är att dom på ljud så exponeras det väldigt mycket tas upp att det ska vara radio, radio, radio, men radio är bara en bit av allt som görs med ljud, filmjudläggning nämndes inte ens där, musikproduktion är ett stort ämne och det kommer bli estetmusik som kommer att bildas här va och det är ju ett jätteämne, bara att hålla på med musikproduktion alla moment i det [...] det va mycket baserat på just radio så jag och min kollega sa att det här håller inte liksom sådär så vi gjorde en bredare ljudutbildning, alla kursplaner finns, titta, skolverket har godkänt dom. (Adam)

Enligt Adam så var läroplanerna väldigt smala vilket ledde till att de fick forma sina egna kursplaner. Han ger uttryck för en medvetenhet när det gäller sitt ämnesområde då han upptäckte att det fattas flera bitar i läroplanen. Vidare beskriver han hur det löste problemet.

Så sen så istället för att hacka sönder dom i små moment så i första året så har dom det lilla momentet och andra året det lilla momentet och i tredje året det lilla momentet i samma område så slår vi ihop allting till en kaka istället så får vi stora sjok liksom där vi kan jobba koncentrerat med vissa moment istället. (Adam)

Adam verkar ha en stark vision av hur han vill att undervisningen ska bedrivas, vilket upplägg det ska vara för att eleverna ska få en helhetsbild av området. Jag tolkar det som att han genom sina egna erfarenheter kan forma undervisningsplaner som kan motsvara hur verkligheten kan se ut. Han har förmågan att se helheten i sitt område och försöker förmedla det till sina elever istället för att dela upp allt i små bitar utan samband.

Jag grundar ju min kurs på läroplanerna från skolverket naturligtvis för det börjar man ju med att titta, vad är det som ska ingå. Men sen så har jag ju så att säga försökt dels göra om dem popularisera dem lite grann så att jag har en grundplan som jag kan lämna ut till eleverna där jag har försökt att konkretisera lite grann [...] sen har jag ju då som sagt försökt bygga upp kursen

så att jag ser att jag får in dem bitarna som ska va [...] dom är ju jätteviktiga så man ser att man inte fuskar med sitt upplägg. (Berit)

Jag utgår från dem och sen väver jag in det i hur min undervisning, att det här gör du i kursen då kommer du att kunna få dem här kompetenserna, vi jobbar ju väldigt mycket med dem tio kompetenser som skolverket har kommit fram till för yrkesprogram [...] dem kan man då ha med i sin bedömning av eleverna. (David)

Själva läroplanen tittar den jag på tok för sällan faktiskt. Det tycker jag är synd. Det var först när jag började på lärarhögskolan som jag läste läroplanen och då hade jag ändå jobbat ett år, det fanns inte här på skolan att man diskuterade läroplaner och sådär. Men sen kursplanerna tittar jag ju alltid på, de är ju ett stöd för hur ska jag rikta in utbildningen, vad har jag att förhålla mig till och sen under betygssättningen så är den också viktigt. Sen tycker jag den är lite svår att förstå och det är tolkningar och det är inte helt, betygsriterierna tycker jag inte är så lätta [...] fast just nu jobbar jag faktiskt på skolverket med att skriva just ämnesplaner. (Caroline)

Berit utgår från läroplanerna när hon planerar sin undervisning. Hon låter även eleverna ta del av dessa men efter att hon skrivit om dem till mer konkreta och lättlästa texter. David utgår också från läroplanerna men nämner något som kallas för de tio kompetenserna som skolverket har skapat för yrkesprogrammen för gymnasiet, vilka han använder sig av när han bedömer. Caroline hade arbetat som obehörig lärare i skolan ett år utan att han tittat på läroplanerna. Jag tolkar det som att hennes kunskaper var tillräckligt omfattade för att kunna planera och undervisa innan hon fick behörighet. Att hon hade en medvetenhet om vad som borde ingå i hennes kurser utan att titta på läroplanen, även om hon nuförtiden anser att kursplanerna är till stöd och hjälp i sitt arbete. Hon har även blivit anställd på Skolverket för att skriva kursplaner vilket jag tolkar är ett arbete som kräver viss djup kunskap om vad som är viktigt att ha med i sin undervisning.

3.2.1 Sammanfattning av lärarnas tankar kring undervisning

Sammanfattningsvis så ser det ut som att lärarna använder sig av sina erfarenheter från branschen i sin undervisning när det gäller form och innehåll. De skapar i stor utsträckning sina egna läromedel baserade på egna erfarenheter. Eftersom medieprogrammet är ett yrkesförberedande gymnasieprogram så försöker lärarna även att få eleverna medvetna om vikten av ett socialt kontaktnät i branschen vilket de kan hjälpa till med genom sin branscherfarenhet. Lärarna arbetar mycket i projekt och med problembaserat lärande, där de

försöker ge en verklig bild av hur mediebranschens arbete kan se ut. Grupparbeten verkar vara ett vanligt arbetssätt men motiveringarna ser lite olika ut för varför de använder sig av det. Läroplaner och kursplaner ger ramarna för arbetet även om viss omarbetning och bearbetning sker för att det ska passa respektive ämne och för att eleverna ska kunna ta del och förstå dem.

3.3 Egen utbildning

För att få en uppfattning om vad lärarna har fått med sig från sina olika lärarutbildningar och hur det har påverkat yrkesrollen så har jag tittat närmare på uppfattningarna och erfarenheterna av lärarnas utbildning. Lärarutbildningar har sett ut på lite olika sätt beroende på vilken högskola och vilken typ av lärarutbildning de har gått.

När det gäller den praktiskt pedagogiska utbildningen att det jag tyckte va bra i den, riktigt, riktigt bra det var praktiktiden för vi hade en ganska hel tio veckors period där vi var ute på praktik, och det gav mig absolut allra mest. Sen hade vi diverse föreläsningar och övningar och sådant som var av varierande kvalitet, en del tyckte jag var, inte var särskilt bra alls och en del var väldigt bra men praktiken var bäst. (Berit)

Jag förstår Berits svar som att hon tyckte att det gav mer att vara ute i verkligheten och praktisera än att gå på föreläsningar och seminarier som hon ansåg hade varierande kvalitet. Vidare beskriver hon hur hon upplever vikten av att ha behörighet som lärare.

Det pratas fruktansvärt mycket om just det här pappret att, utbildningen av riktiga medielärare sådana som verkligen har allting som man ska ha och ska kunna visa att man är liksom behörig, där kan jag känna att i och med att medieläraryrket, från början så fanns det ju inga behöriga medielärare [...] En del har ju liksom skaffat sig behörigheten på papper också men väldigt många har jobbar hur länge som helst och dem lärarna dem har alla bitar man behöver ha och jag känner bara att i det läget så är det lite absurt att tycka att dem ska gå ett och ett halvt år och skaffa sig en kompetens som dem redan har. (Berit)

Berit uppfattar att många medielärare bara har skaffat sig behörigheten för att det ska se bra ut på pappret. Hon menar att man som medielärare kan ha starkt kompetens i sitt yrke endast genom sina erfarenheter från branschen och lång erfarenhet av att arbeta i skolan. Vidare delar Adam med sig om hans uppfattning om sin utbildning.

På lärarutbildningen är den utbildningen vi pratar om så var den ganska, helt jävla idiotisk[!] va så dålig så det va inte sant [...] jag vet inte hur många, många höll ju tyst liksom om hur dålig det va ju alltså skrattretande [...] Det kändes mest som dom skulle försöka trycka, sätta stämpel så fort som möjligt på så många som möjligt. (Adam)

Väldigt mycket av den kursen vi har, har inte varit anpassad till dem yrkeserfarenheterna som vi har [...] då undrar man ju vad som är syftet med kursen [...] vi ska alla göra VFU fast vi alla jobbar halvtid så det blir väldigt underligt liksom [...] vi hoppades ju på och flera med mig att det var såhär ja att vi skulle kunna ha diskussioner om hur man kan föra vidare sitt lärande och sådant och det har ju inte varit nästan någonting sådant liksom, så det var lite tråkigt. (David)

Adam är besviken på sin lärarutbildning och att den inte gav honom så mycket som han förväntat sig. David upplevde att hans lärarutbildning inte var anpassad efter de studenter som gick den och att den inte levde upp till hans förväntningar på den.

Jag jobbade samtidigt här femtio procent och sen pluggade jag femtio procent och det tycker jag det va väldigt bra för då kunde jag ju, det jag lärde mig på lärarhögskolan kunde jag ju prova sen på jobbet och vice versa, det som inte gick bra på jobbet kunde jag ta med mig till lärarhögskolan och diskutera och får hjälp av dem andra, för dem andra jobbade också på skolor liksom [...] jag tycker att jag fick ut från utbildningen främst att jag fick perspektiv, jag fick ett vokabulär som jag inte hade innan, läraryrkets vokabulär, men framförallt en identitet [...] jag gick in i läraridentiteten. (Caroline)

Caroline beskriver att hon fick med sig ett vokabulär, ett språk som troligtvis gav henne förmågan att kunna sätta ord på saker och ting som händer inom skolkontexten. Hon talar även om en läraridentitet som hon klev in i genom att gå utbildningen. Jag tolkar det som att hon kanske känt sig lite otrygg i sin roll som lärare innan hon fick sin behörighet och när hon väl fick den så fick hon en trygg yrkesidentitet.

3.3.1 Sammanfattning av lärarnas uppfattningar om den egna utbildningen

De olika lärarutbildningar som dessa medielärare har gått eller går på, verkar vara av varierande kvalitet. Jag anar en viss besvikelse på utbildningen som helhet. Saker som att kurserna inte var anpassade efter studenterna och att föreläsningar och seminarier hade olika kvalitet på innehåll bidrar till besvikelsen. Positiva ord om utbildningen handlade om praktiktiden och att äntligen få en yrkesidentitet med ett specialiserat vokabulär. Det fanns även uppfattningar om att lärarbehörighet ibland upplevdes som överflödigt då man kan klara

sig utan, bara man har tillräckligt lång erfarenhet av att arbeta i skolan. Detta tolkar jag som ett tecken på en kritik av lärarutbildningar eftersom de inte värderas så högt.

3.4 Eva

För att få en kontrasterande bild till intervjuerna med medielärarna med branscherfarenhet så har jag intervjuat Eva som arbetar på ett studieförberedande medieprogram på ett gymnasium. Här har jag analyserat Evas svar på samma sätt som de övriga informanternas. Detta ska ge en bild av vilka de viktigaste kompetensskillnaderna kan vara mellan lärare med respektive utan mediebranscherfarenhet.

3.4.1 Kompetens

Mina starka sidor är nog på det relationella planet alltså att jag kan prata med elever och ibland lotsa dem och ibland stötta dem eller bolla idéer med dem och sådär, det är väl mest där. Sen också alltså jag har väl lite med mig från utbildningen, alltså när det gäller vissa saker till exempel hur man berättar en historia eller hur man kan analysera och tänka kring bilder och sådana där saker. (Eva)

Min tolkning av Evas svar är att det inte just är ämneskunskaperna som står i centrum för hennes sätt att se på sin kompetens utan att det snarare är hennes förmåga att möta sina elever på ett bra sätt och skapa goda relationer. Hon känner att hon kan fungera som en inspirationsskälla för sina elever och hjälpa och stötta dem i sitt lärande.

Alltså hittills har det inte varit några problem för att jag har om det är någonting ska jag hålla en lektion om någonting så ser jag till att jag så får jag liksom plugga själv först så att jag vet vad jag pratar om, och det är väl, så får man väl göra hela tiden när man är lärare oavsett om man ska undervisa om andra världskriget eller Photoshop eller sådär man får plugga lite. Men så hittills så har det inte varit några problem men jag har väl haft turen att ha elever som inte är sådär jätteduktiga på dem ämnena som jag undervisar i så men sen finns det ju alltid några som är jättebra på någonting och när man märker att eleverna är bättre än en själv då, man blir ju glad för deras skull men man tänker också såhär åh, hur ska jag kunna hjälpa den här människan vad kan jag bidra med liksom. (Eva)

Jag tolkar Evas svar som ett uttryck för en liten osäkerhet i att inte vara tillräcklig för sina elever kunskapsmässigt. Men hon beskriver samtidigt att hon har klarat sig bra eftersom hon pluggar mycket vid sidan av när hon inte undervisar, vilket hon även anser att de flesta lärare bör göra för att hålla sig uppdaterade i sitt ämne. Vidare beskriver hon vad hon anser att en medielärare måste ha för färdigheter.

Man måste kunna ta folk, alltså eleverna dem som väljer medieprogrammet många av dem har valt det för att dem inte kom in någon annan stans för att dem inte tycker om att gå i skolan, vissa är jätteintresserade av foto eller rörlig bild eller sådär så det är [...] jättesvårt man har inte en fast elevgrupp den är inte så statiskt på det sättet så det gäller att kunna ta folk verkligen och kunna sätta sig ned och prata med dem är jätte vad ska man säga som e studsiga eller som inte kan koncentrera sig eller sen har man dem som e jätte på och vill ut och göra grejer hela tiden.
(Eva)

Alltså dels är det ju dem här alltså att man ska veta vad man pratar om, det är ju absolut, det är jätteviktigt för eleverna dom känner ju på en gång ifall man vet vad man pratar om eller inte, och det är alltså jag tycker att det är okej att säga att det här har inte jag gjort förut eller det här är inte jag så bra på men vi får försöka fixa det ändå men, och det går väl bra att göra så någon gång men att hela tiden behöva säga att ja, men vi experimenterar lite alltså då [...] Man måste hela tiden jobba med att ha någon slags trovärdighet så jag får ju sitta och plugga hela tiden.
(Eva)

Min förståelse av Evas svar är att hon tycker att det är viktigt att en lärare bör kunna hantera olika sorters människor, en kvalité som hon anser sig ha och är hennes starka sida. Hon lägger även stor vikt i att en medielärare bör ha goda kunskaper i sitt ämne för att vara trovärdig inför sina elever. För att vinna denna trovärdighet måste hon hela tiden läsa vid sidan av sin undervisning.

3.4.2 Sammanfattning av Evas uppfattning om sin kompetens

Eva upplever att hennes starka sidor som lärare är hennes förmåga att ta folk, att skapa goda relationer med sina elever och att kunna inspirera dem. Hon ger uttryck att man bör ha ett livslångt lärande som lärare och att man måste ha goda kunskaper i sitt ämne för att inge trovärdighet hos sina elever.

3.4.3 Undervisningen

Jag följer skolverkets kursplaner ganska mycket för där finns dels dem mål och sen betygskriterierna så dem är en jätte viktig del och där kan jag också basera undervisningen på det, på dem målen som finns där och så och det är ganska bra eftersom jag är ny och behöver någon slags jag behöver ju veta vad är det som gäller liksom. Samtidigt kan jag också tänka att kursplanens mål är lite för låga eller för abstrakta och liksom jag försöker på nåt sätt översätta dem till nåt konkret alltså va [...] att kunna ett program vad innebär det alltså rent praktiskt och vad kommer eleverna behöva göra. Alltså går man foto till exempel då kanske man inte kommer behöva sitta och göra logotyper eller göra förpackningar utan då kanske det är viktigt att kunna göra fotoböcker eller visitkort eller portfolios och såna saker och då får jag mer tänka vad kommer dom behöva ha med sig när dom ska ut och jobba sen. (Eva)

Eva använder skolverkets kursplaner som ett stöd i sitt arbete. Dem ger henne en vägledning i vad hon ska ha med ska ha med i sin undervisning och i hur hon ska tänka kring betygen. Jag tolkar det som att hon tycker att det känns tryggt att ha dem eftersom hon är nytexaminerad lärare och behöver något att förhålla sig till och vägledas av.

Det är jättemycket att man får gå ut själv och som i webbdesignen till exempel där får jag vara inne på bloggar och sådana handledningssidor jätte mycket dels då för att lära mig själv men dels att hitta vad är det som gäller nu och va är gammalt och vad är nytt och sådär och det är samma sak med dem andra ämnena man undervisar i också, det är jättemycket att man får sitta på nätet och leta grejer och försöker värdera det som finns därute för det är där det mesta finns. (Eva)

Eva beskriver hur hon använder sig av Internet som en källa till att lära sig mer om sina ämnen och hålla sig uppdaterad. Eftersom Internet blir en källa till hennes undervisning, så hon måste hon hela tiden värdera det som finns för att kunna använda sig av det. Vidare resonerar hon kring vad hon tycker är viktigt att sina elever lär sig.

Det som jag har märkt är att många saknar ett förhållningssätt till både att producera och konsumera media, alltså dem till exempel vi ska göra filmer i multimedia och då ska dem först skriva synopsis och göra bildmanus och det är så det går till liksom när man gör filmer så gör alla liksom till och med hollywoodregissörerna gör så eller dom som jobbar med film[...] och såna grejer är jättesvårt att få eleverna att göra för dem vill bara ut och filma dem tycker bara att det är roligt att göra film och sen så dem har liksom ingen direkt inblick in hur mycket jobb det faktiskt är och att man måste ha en genomtänkt plan liksom [...] så det är väl det här

förhållningssättet till att skapa att man måste tänka igenom att man måste ha en plan och sen visst saker kan ju hända när man väl spelar in sen men då har man på nåt sätt jag vet inte man ska ha en idé med vad man vill göra man ska kunna stå för det man ha gjort alltså inte bara säga ja men vi filmade och så blev det såhär utan att man kan säga a dem här valen gjorde vi och filmen ser ut såhär på grund av liksom. (Eva)

Min tolkning är att Eva vill ge sina elever media literacy (kritisk mediekompetens) som hon anser att eleverna saknar. Hon talar om att hon stöter på en viss frustration hos sina elever när dem inte riktigt förstår hur mycket arbete som krävs när de till exempel ska producera en film. Att ge eleverna en kritisk mediekompetens innebär att man lär eleverna att använda medierna på olika sätt, skapa och kommunicera med dem, samt att man analyserar på vilket sätt medierna har betydelse för människor och samhälle (Fogelberg 2005, s. 6).

Det jag själv tycker är roligast är att jobba i projektform. Då har eleverna ganska stor frihet, och jag tror att de har roligare helt enkelt. Då kan de som är duktiga, eller tycker att det är kul jobba i sin takt, och de som vill ta det lugnare eller vad man ska säga, jobba i sin. Men jag märker att många inte klarar av den friheten. De är så vana vid att få veta exakt vad de ska göra att de ibland blir som paralyserade av lite frihet. Då är det svårt att hålla lektion. (Eva)

När man är ny så blir det ju ganska mycket på en gång, det är nya elever och nya ämnen samtidigt som jag ska försöka skapa mig en lärarroll. Jag vill ju undvika sånt som jag tycker är tråkigt, fråga-svar-övningar och att jag håller långa monologer. Jag vet ju att man lär sig av att göra saker, både att göra rätt och att göra fel och det gör man ju om man har projekt. Men många är vana vid att saker är antingen rätt eller fel, och när man jobbar med projekt under en längre tid så märker man inte alltid på en gång om man gör fel. Det tror jag att eleverna tycker är jobbigt för dem vill ha omedelbar belöning. (Eva)

Eva vill skapa undervisning som är lustfylld för eleven och som kan skapa utrymme för elevens olikheter. Att hon väljer att låta dem arbeta i projektform signalerar även en medvetenhet om hur mediebranschen ser ut i verkligheten och att hon på så sätt försöker förbereda sina elever på det arbetssättet.

Det jag har tittat i som har funnits här på skolan har inte varit så bra, alltså läromedlet i just medier är jättesvårt att producera för att det blir gammalt så fort. Vi har en bok i multimedier som jag tror är från 2001 och då har dem bilder från dataspel och bara grafiken i dataspelen har förändrats jättemycket så det gör ju att så sen när eleverna tittar i böckerna så känner dem inte igen dataspelen och det är ju jätte viktigt att dom känner igen det dom läser så dom förstår att det

gäller just nu så just [...] det jag har gjort det är att istället för att köpa in klassuppsättningar och sånt så har jag köpt in enskilda böcker om till exempel webbdesign eller layout och sen så får jag själv göra vad ska man säga föreläsningar eller såna saker utifrån det så att det mesta läromedlet har jag gjort själv men jag har fått basera det på böcker eller olika hemsidor som jag har varit inne på. (Eva)

Ja och det är ett jättearbete liksom men jag tror att jag blir en bättre lärare på det även om det är väldigt jobbigt och väldigt tidskrävande [...] om jag hittar en handledning i hur man ska göra en viss typ av hemsidor till exempel så måste jag delvis testa den där handledningen först och det tar ett tag och sen måste jag titta på handledningen och jaha okej vilket sätt måste jag göra om den för att eleverna ska förstå, vad det är för information som man behöver lägga till eller ta bort och sen ska man göra handledningen [...] så de är jättemånga steg men jag tror jag blir bättre på det i slutändan. (Eva)

Enligt Eva ska en professionell lärare skapa sina egna läromedel eftersom man kan hålla sig mer uppdaterad och att det resulterar i att man blir en bättre lärare kunskapsmässigt. Även om det kräver mycket arbete bakom så väljer hon att göra det istället för att använda de gamla böcker som finns eftersom dem blir inaktuella så fort.

3.4.4 Sammanfattning av Evas uppfattningar kring sin undervisning

Eva finner stöd i läroplaner och kursplaner eftersom hon är ny och behöver vägledning i hur hon ska planera undervisning och tänka kring betyg. Hon väljer att skapa sina egna läromedel utifrån litteratur som hon väljer ut, men även Internet som är en stor källa som hon hämtar material från. Min tolkning är att Eva vill sträva efter att skapa lustfylld undervisning som ger eleverna möjligheten att utvecklas individuellt, därför arbetar dem mycket i projektform. Genom det får eleverna även en inblick i på vilket sätt man arbetar inom mediebranschen. Hon vill även att eleverna får med sig ett förhållningssätt som kallas för media literacy (kritisk mediekompetens).

3.4.5 Den egna utbildningen

Den medieutbildningen jag gick den var bra på det teoretiska planet, alltså om hur man använder teorier eller medieteorier så, men just på det medietekniska planet så var det inte särskilt bra alls. Alltså dom senaste två åren så har jag gått, alltså mitt under min utbildning så gick jag en kurs i ljud och rörlig bild på under sommaren för att verkligen få hålla på med filma och så

redigera och sådär och sen nu i somras innan jag visste att jag hade fått jobb och så, så gick jag eller så hade jag anmält mig till en kurs i webbdesign och sen så nu höst så har jag också gått en kurs i webbdesign och så går jag en distanskurs i digital bildbehandling så det såhär jag har fått just medietekniken så har jag verkligen fått komplettera i efterhand och så. (Eva)

Här tolkar jag det som att Eva fick med sig kunskaper om media literacy vilket verkar spegla sig i hennes sätt att tänka kring sin undervisning. Däremot verkar hon sakna digital literacy och computer literacy, som är den medietekniska biten som hon kontinuerligt läste upp vid sidan av eftersom lärarutbildningen inte gav tillräckligt.

Så det har väl, alltså på ett sätt har det varit bra för att, jag läste ju min medieinriktning 2006-2007 så att och även om den medieinriktningen hade varit jätte jättebra så hade det ändå varit för lång tid sen, för jag gick ju ut 2009 och då hade jag inte hållit på med mediegrejer på två år liksom så på ett sätt har det varit bra att jag gick kurserna men jag tycker att jag borde ha fått med mig mer ändå från lärarutbildningen [...] då hade man inte haft så mycket att hämta upp när man väl gick dom här distansutbildningarna. (Eva)

Eva upplever ett visst missnöje med sin lärarutbildning eftersom den inte innehöll så mycket medieteknik, men att det kanske ändå hade varit nödvändigt att gå extra kurser för att hålla minnet färskt under hela studietiden. Vidare beskriver hon på vilket sätt hon har haft användning av sin egen gymnasietid.

Jag gick medieprogrammet då också och var i skolan jättemycket, alltså jag var där från morgon till kväll och liksom höll på i fotolabbet eller satt och redigerade bilder liksom. Och där hade jag lärare som hade branschvana och så att jag fick med mig jättemycket när jag gick där och en del alltså det är väl klart att man glömmer det man lär sig men en mycket av det sitter kvar fortfarande och det var rätt skönt att ha det när man gick den här lärarutbildningen och så. (Eva)

Sen är det väl kanske lite synd att jag inte har någon egen branschfarenhet men det är väl sådant jag håller på att skaffa mig nu alltså jag får ju helt enkelt jobba med webbdesign tillexempel alltså jag kan göra hemsidor åt kompisar eller folk som har företag och då får jag branschvana på det sättet och också, alltså det gäller i svenskan också att alltså eller jag har tänkt såhär på om min brist på erfarenhet är en nackdel men så tänker jag också såhär att hur många av svensklärare är författare, hur många av liksom hur många historielärarna är historiker och liksom forskar i det alltså det är inte så många. Men å samtidigt kan jag förstå att just som medielärare så behövs den branschfarenheten för att den är så pass inriktad på att producera och ha kundkontakt och var ute och nätverka och sådana saker. Så att det är lite dubbelt liksom

för och ena sidan tänker jag att men det gör ingenting för man kan faktiskt lära sig ändå och samtidigt tänker jag att det hade varit bra för det hade gett mig mer trovärdighet liksom. (Eva)

Eva berättar att hon har med sig kunskaper från sin egen gymnasietid som var till hjälp när hon började läsa lärarutbildningen. De lärare som hon hade där hade branscherfarenhet och det kanske speglar sig i hur hon tycker att en medielärare borde vara? Jag anar en viss kluvenhet när hon reflekterar över vikten att ha en branscherfarenhet.

Alltså det tydligaste är väl att jag inte kan säga att hörrudu jag har hållit på med det här i 25 år, det är väl det mesta, men sen så tänker jag det som är min lilla räddningsplanka är att medieprogrammet är studieförberedande så att det är inte meningen, även om eleverna kanske skulle kunna jobba inom mediebranschen när dom går ut här, så är det egentligen inte meningen eller vad man ska säga att dom ska göra det utan att dom ska plugga vidare alltså gå på fotohögskolor eller på dramatiska institutet eller konstfack eller ja. Så att dem behöver inte vara färdiga utan det gäller att få dom intresserade och just få dom att ha det här förhållningssättet till det, att man ska göra ett gediget arbete och man ska veta vad det är man tittar på och varför och vem som har gjort det och såna där saker. (Eva)

Enligt Evas svar så fokuserar hon på att ge eleverna det mediekritiska förhållningssätt som hon fick med sig från sin utbildning och att hon upplever att pressen minskar då det medieprogram hon arbetar på inte är yrkesförberedande.

3.4.6 Sammanfattning av Evas uppfattning om sin egen utbildning

Det Eva fick med sig från sin utbildning var främst medieteori och mindre av medieteknologi, vilket hon har studerat vidare på egen hand vid sidan av. Hon har även dragit nytta av sin gymnasietid där hon gick på medieprogrammet. Eva reflekterar över vikten att ha mediebranscherfarenhet som lärare. Hon resonerar så att lärare i andra ämnen inte behöver ha någon branscherfarenhet men att hon kan förstå varför medielärare behöver ha det då verklighetsanknytningen och kontakterna man får är värdefulla. Hennes räddning är att det medieprogram som hon arbetar på är studieförberedande och att kraven på att ha mediebranscherfarenhet blir mindre.

4 Sammanfattande analys och diskussion

De uttalade kompetenser som medielärarna med branschfarenhet anser att de har och som de anser är viktiga att ha som medielärare är att man ska vara säker i sitt ämne, ha ett intresse och en vilja att utveckla sig själv och sin undervisning kontinuerligt, vara pedagogisk i sitt arbete, ha förmågan att skapa goda relationer med sina elever, utmana dem och stötta dem samt att man ska kunna hantera oförutsägbara situationer.

Kveli (1993) talar om en ny yrkesroll som skiljer sig från hur den såg ut för ungefär tjugotill trettio år sedan. Förr ansågs läraren vara en typ av byråkrat som bara fullföljde de idéer och planer som skapats uppifrån, av andra. Man trodde sig genom forskning kunna utveckla ultimata inlärningsmetoder som fungerade på alla och som läraren skulle ta med sig ut i yrkeslivet och praktisera (Kveli 1993, s. 134). Men sen under 1960 – och 70- talen så förändrades synen på läraren som en ”tekniskt verkställare” av andras lösningar till insikten om att pedagogik handlar om att anpassa de pedagogiska lösningarna till samspelet mellan individ och kontext (Kveli 1993, s. 134). Lärarens roll kom då att förändras till att bli den reflekterande, självständiga, ansvarsfulla ledaren av pedagogisk verksamhet (Kveli 1993, s. 135). Kveli menar att man i stort kan säga att skolans övergripande uppgifter är samma som under nittioalet men att kunskapsutvecklingen och samhällsutvecklingen lett till krav att hitta nya vägar att lösa dessa uppgifter (Kveli 1993, s. 132). De kompetenser som lärarna med branschfarenhet uttrycker att de har, tolkar jag som en spegling av vad dagens lärarroll handlar om.

De intervjuade medielärarna med branschfarenhet baserar i stor utsträckning sin undervisning på egna erfarenheter och skapar helst egna läromedel grundade på egna erfarenheter, litteratur och material från olika massmedier. De vill förbereda eleverna inför det kommande arbetslivet genom att försöka skapa lärandesituationer som liknar verkligheten, till exempel problembaserat lärande i projektarbete. Eftersom lärarna har mycket egna erfarenheter från branschen så får de en större möjlighet att skapa lärandeum med verklighetsanknytning, vilket jag tror ökar möjligheten för eleven att utvecklas. Detta står i

likhet med Vygotskijs proximala utvecklingszon, då eleverna utvecklas genom att de imiterar, ställs inför nya utmaningar och få hjälp av läraren, klasskamraterna och de medieverktyg som finns med i skapandet. Eleverna arbetar även mycket i grupp, vilket ger möjlighet till denna utveckling, även om det finns delade meningar bland medielärarna varför och om man bör använda sig av grupparbete. Att skapa aktiviteter med interaktion ger enligt Vygotskij möjlighet till lärande. Grupparbete är ett exempel som fungerar bra om man delar in grupperna med noga eftertanke när det gäller till exempel antal i förhållande till uppgiften (Strandberg 2006, s. 56). Om en elev i gruppen tar över och löser uppgiften själv, så bör man uppmana de övriga gruppmedlemmarna att lära sig och imitera hur denne fann lösningen (ibid.) Det är dock inte helt oproblematiskt att låta eleverna arbeta i grupper då det kan finnas omständigheter som gör det svårare, till exempel att relationerna mellan eleverna i klassen inte är goda. Men samtidigt kan det vara bra att sträva efter ett samarbetande lärandeklimat och det kan man göra på flera olika sätt, grupparbete är bara ett av dem.

Vidare beskrev medielärarna med branschfarenhet att de vill ge sina elever en självsäkerhet och en förmåga att skapa och behålla ett socialt kontaktnät som är betydelsefullt för en framtida karriär. Med den branschfarenhet som lärarna har kan det nog bli lättare för dem att hjälpa sina elever in i branschen eftersom de själva har värdefulla kontakter. medielärarna uttalar inte direkt att de vill ge sina elever media literacy (kritisk mediekompetens) men jag kan ibland utläsa ett uttryck för detta mellan raderna, när de på olika sätt talar om ett förhållningssätt som de vill ge eleverna.

Dem spekulerar även i vad medielärare utan branschfarenhet har för kompetenser och hur skillnaderna kan se ut mellan dem. Samtliga anser att dessa kan undervisa i de mer medieteoretiska ämnena men att man ändå kan lära sig det mer medietekniska bitarna med tiden. Däremot anar jag en viss tveksamhet om den kompetensen räcker för att ge eleverna helhetsbilden av yrket och den verklighetsanknytning som lärarna med branschfarenhet anser att dem kan ge. I framtiden kommer kanske medieprogrammen göras om till en variant där medierna inte får samma plats som nu. Det talas om att det kommer bli en mer ”prova-på-verksamhet” än ett genuint yrkesinriktat medieprogram. Här kommer däremot lärare utan branschfarenhet att kunna undervisa utan problem eftersom det inte kommer att krävas branschfarenhet. Indirekt får jag en uppfattning om att lärare utan branschfarenhet inte kan ge eleverna samma standard på utbildning som lärarna med branschfarenhet.

Erfarenheterna medielärarna med branschfarenhet beskrev av sina olika lärarutbildningar gav en blandad bild som var både negativ och positiv på olika områden. Bland det positiva fanns bra praktiktid och att utbildningen gav en yrkesidentitet. Det negativa var att kurserna inte var anpassade efter studenterna och inte gav det man förväntat sig. Det talas även om att behörigheten bara är nödvändig för titelns skull och att det finns medielärare med mediebranschfarenhet som skulle ha förmågan att klara sig utan den.

Den kompetensbild som medieläraren utan mediebranschfarenhet upplever och delger liknar den bild som lärarna med branschfarenhet gett. Eva talar om vikten att kunna skapa goda relationer med sina elever, stötta dem och inspirera dem, samtidigt som man måste kunna det man pratar om. Detta medför visserligen att hon måste plugga lite mer eftersom det finns saker som till exempel digital literacy och computer literacy (medietekniska biten) som hon inte fick från sin utbildning. Men hon menar att hon kan arbeta på skolan samtidigt som hon skaffar sig en viss form av branschfarenhet genom att skapa hemsidor till företag och vänner och på så sätt få en inblick i branschen.

Andra likheter är att Eva försöker skapa egna läromedel som baseras på litteratur som hon köper och läser samt från Internet där hon till exempel kan använda sig av handledningssidor. Detta medför dock mycket eget arbete för att testa och utvärdera sina källor. När det gäller undervisningen så arbetar de ofta i projektform eftersom hon anser att det ger möjlighet för eleverna att arbeta i sin egen takt och för att ge dem en bild av hur det fungerar att arbeta i branschen, samt att det blir lustfyllt. Hon strävar även efter att ge sina elever media literacy (kritisk mediekompetens). Hon vill ge dem verktyg att använda sig av olika medieteknologier och kommunicera med hjälp av dessa samt att kunna analysera och förstå medierna, dess makt och de bilder dem ger av samhället. Detta förhållningssätt är något som hon fick med sig från sin egen utbildning och som speglar hennes sätt att tänka kring sin undervisning, vilket inte är lika uttalat hos lärarna med mediebranschfarenhet.

Eva ger uttryck för en viss osäkerhet i sin kompetens, vilket kan vara förståeligt då hon är nyutexaminerad och endast har arbetat på skolan i tre månader. Det som hon ändå känner att hon kan lita sig tillbaka mot är att det medieprogram som hon undervisar i är studieförberedande vilket gör att kraven på henne upplevs som mindre.

Slutsatserna av mitt arbete är att medielärarna med mediebranscherefarenhet upplever sina erfarenheter som en styrka, en trygghet och närmast en nödvändighet som medielärare. Enligt dessa lärare har de en kompetens som ger dem ett visst försprång i jämförelse med medielärare utan branscherefarenhet. Eva som är utbildad medielärare utan mediebranscherefarenhet upplever dock inte att glappet i kompetensen mellan henne och medielärare med branscherefarenhet är så stort, även om hon måste plugga lite extra på den medietekniska delen. Hennes upplevda kompetens och mål med sin undervisning har många likheter med lärarna som har branscherefarenhet. Hon har även en styrka i sina medieteoretiska kunskaper, vilket tyder på att hon har andra kvalitéer som kan vara betydelsefullt för anställningsbarheten.

4.1 Förslag på vidare forskning

Under arbetets gång med detta examensarbete så har jag hamnat i olika vägskalet där jag behövt anpassa och ändra riktning. Detta har resulterat i nya frågeställningar vilket i sin tur har lett till att jag fortfarande har obesvarade frågor, men som jag vill använda mig av för att visa förslag till vidare forskning. Först och främst är jag nyfiken på vad en mer jämförande studie skulle ge för resultat. Förslagsvis skulle man då kunna intervjua fyra medielärare utan mediebranscherefarenhet och fyra medielärare med mediebranscherefarenhet, för att få en mer nyanserad bild. Det skulle även vara intressant att intervjua lärare som endast arbetar på studieförberedande gymnasium för att se hur dessa lärare tänker kring värdet av mediebranscherefarenhet. Vidare för att få en bild av vad rektorer på gymnasier med medieprogram prioriterar när de anställer nya lärare skulle det vara intressant att göra intervjuer på olika skolor med olika rektorer. Man skulle även kunna titta på vad eleverna anser om värdet av att lärare har branscherefarenhet. Detta skulle vara intressant då man borde kunna få en bra bild av vilka kompetenser som faktiskt värdesätts av eleverna.

4.1.1 Slutord

Det här arbetet har fått mig att fundera kring mina egna kompetenser som medielärare, vad jag är bra på och vad jag kan förbättra. Mina förhoppningar är att andra studenter som läst eller läser till medielärare ska finna detta examensarbete aktuellt och intressant för dem. De kan se det som ett fönster ut i verkligheten och få en förståelse för vad som eventuellt kommer

att krävas av dem i deras framtida arbetsliv. Jag hoppas även att den kan användas till att diskutera hur lärarutbildningar ser ut i dagsläget och vad som kan förändras och utvecklas till det bättre för studenterna.

Källor: tryckta och elektroniska

Tryckta källor

Allén, S (1990) *Norstedts svenska ordbok: [80.000 ord och fraser]Utarbetad vid språkdata, Göteborgs universitet*. Stockholm Norstedt

Alexandersson, M (1999). *Styrning på villovägar*. Lund: Studentlitteratur

Hellspong, L (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur

Holme, I & Solvang, B (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Kveli, A (1994). *Att vara lärare*. Lund: Studentlitteratur

Normell, M (2002). *Pedagog i en förändrad tid – Om grupphandledning och relationer i skolan*. Lund: Studentlitteratur

Rostvall, A & Selander, S (2008). *Design för lärande*. Norstedts akademiska förlag.

Strandberg, L (2006). *Vygotskij i praktiken – Bland plughästar och fusklappar*. Norstedts akademiska förlag

Starrin, B & Svensson, P (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur

Stensmo, C (2000). *Ledarstilar i klassrummet*. Malmö: Studentlitteratur

Elektroniska källor

Alexandersson, M (1994). *Profession och reflektion. I Lärarprofessionalism – om professionella lärare*. Stockholm, Lärarförbundet. Hämtad 2009-12-14 från:

[http://www.lararforbundet.se/web/shop2.nsf/81fd9969356536f5c1256e5a003339b3/F00387459F1287FDC1256EAD003BF716/\\$file/Ladda_ned.pdf](http://www.lararforbundet.se/web/shop2.nsf/81fd9969356536f5c1256e5a003339b3/F00387459F1287FDC1256EAD003BF716/$file/Ladda_ned.pdf)

Bolognaprocessen, Regeringskansliet. Hämtad 09-12-17 från:

<http://www.regeringskansliet.se/sb/d/9267/a/84318>

Dublin descriptors (2004). Hämtad 2009-12-28 från:

http://www.tempus.ac.rs/here/tl_files/Dokumenti/Dublinski%20deskriptori.pdf

Läroplan för de frivilliga skolreformerna Lpf94 - Gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen, statens skolor för vuxna och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda. Hämtad 2009-11-01 från:

www.skolverket.se

Persson, L & Nordänger, U (2006). *Vad kan en lärare som inte du kan? Lärarstudenters bilder av lärarkompetens i början och slutet av utbildningen*. I *Skolmästarkonst i ett nytt århundrade*, nr 4. Rapport från institutionen för hälso- och beteendevetenskap högskolan i Kalmar. Hämtad 2009 från:

<http://hik.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1097>

Rundqvist, Monica (2008). *Kritisk mediekompetens i praktiken: En kvalitativ studie av åtta medielärares ämneskonstruktion utifrån begreppen protect, promote och empower*. Hämtad 2009-09-28 från:

<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=4&pid=diva2:222055>

Skolverket (2002). *Medieprogrammet. Programmål, kursplaner, betygsriterier och kommentarer*. Hämtad 2009-11-01 från:

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=124>

Viklund, K (2003) *Agenda M. Ett diskussionsunderlag för ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete*. Svenska Filminstitutet, Stockholm. Hämtad 2009-11-10 från:

<http://www.sfi.se/pageFiles/8405/AGENDA%20M.pdf?eslanguage=sv>

Bilagor: Intervjufrågor

Bakgrund

Vad har du för utbildning i grunden?

Vad har du för tidigare karriär? Pågående?

Hur kom det sig att du blev lärare?

Hur länge har du arbetat på skolan?

Vilka ämnen undervisar du i?

Kompetens

Vilka upplever du är dina starkaste sidor som lärare? Hur använder du dig av dessa?

Vilka är dina svagaste sidor?

Vilka kompetenser anser du att en medielärare på gymnasiet bör ha och varför just dessa?

Innehåll

Vad tycker du är viktigt att dina elever lär sig?

Vad har du för verktyg för att förverkliga detta?

Form

Hur undervisar du idag?

Hur skulle du vilja undervisa?

Läromedel

Vad har du för uppfattning om läromedel?

Vad anser du är ett bra läromedel?

På vilket sätt använder du dig av läromedel?

Egen Utbildning

Hur upplevde du din kompetens när du var nytexaminerad?

Berätta om på vilket sätt du har nytta av din utbildning som medielärare?

På vilket sätt upplever du att din branscherfarenhet kommer till nytta i din undervisning?

Om du får spekulera, hur tror du att din kompetens skiljer sig från en medielärare utan mediebranschvana?

Läroplaner och kursplaner

Hur förhåller du dig till kursplaner och läroplaner?